

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ซึ่งเป็นการผสมวิธีคิดและระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกชุมชนวัฒนธรรม ที่ละชั้นเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 -6/8 จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ ประกอบด้วย 1) แบบสำรวจความต้องการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 2)แบบประเมินทักษะชีวิตของนักเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ 4) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตของนักเรียน 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบบันทึกการประชุมการสนทนากลุ่ม การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัย 2 ท่าน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมเชิงปริมาณ และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เรื่องเล่าเรื่องพลัง การถอดบทเรียน การสังเคราะห์แก่นความรู้ การจัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความต้องการ การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหา บริบท สำรวจความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาบริบทของแหล่งเรียนรู้และศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อและเชื่อมโยงกับ

ศาลหลักเมืองมหาสารคาม และนำข้อมูลมาออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัญหา ความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาบริบทของแหล่งเรียนรู้และศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อและเชื่อมโยงกับศาลหลักเมืองมหาสารคาม

1.1 สภาพปัญหาและสภาพบริบทของโรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม จากการศึกษาเอกสารรายงานการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนนอกเขตบริการเข้ามาเรียนจำนวนมาก มีข้อจำกัดในด้านอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ จำนวนนักเรียนมาก ทำให้ภายในห้องเรียนคับแคบไม่เหมาะต่อการจัดกิจกรรมกลุ่ม และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังเน้นวิชาการสอนในห้องเรียน เรียนเพื่อสอบแข่งขัน ทำให้นักเรียนขาดการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ขาดทักษะในการดำรงชีวิต สถานศึกษามีสิ่งที่ควรพัฒนาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้เสนอแนะให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการอยู่ร่วมกันสังคม การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและการมีจิตสาธารณะ ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน และควรส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาอย่างชัดเจนที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เพราะสภาพบริบทของโรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม และชุมชน มีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสามารถนำมาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตได้ดี ซึ่งพบเห็นกิจกรรมที่สามารถนำมาพัฒนาทักษะชีวิตได้หลากหลาย รวมทั้งชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้และครุภูมิปัญญาที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติ ความเชื่อที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างทักษะชีวิต ด้านสมาธิ ปัญญา และสัมมาอาชีพในการพึ่งตนเองได้

สภาพปัญหาด้านผู้เรียนและสภาพการจัดการเรียนรู้และหาแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จากการจัดประชุมเสวนากลุ่ม พบว่า นักเรียนไม่สนใจเรียนขาดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ชอบแสดงอารมณ์ไม่พอใจเมื่อต้องได้ทำงานที่ผู้ปกครองขอร้องและชอบทำตามใจตนเอง ไม่รู้จักประหยัดอดออม ใช้จ่ายในการซื้อสิ่งที่ไม่จำเป็นประโยชน์ ใช้ภาษาพูดไม่สุภาพบางครั้งมีการทะเลาะวิวาทในหมู่คณะ ด้านสภาพ

ปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูขาดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จัดกระบวนการเรียนรู้เฉพาะในห้องเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์ และโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนและขาดการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการเรียนรู้ร่วมกัน และกระบวนการทำงานกลุ่มจึงมีข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบประกันคุณภาพภายใน และจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาและส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

1.2 สภาพความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ผู้ให้ข้อมูล คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนวัฒนธรรม โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 20 คน เป็นชาย 6 คน และหญิง 14 คน มีความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนวัฒนธรรม ต้องการให้แหล่งเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อของชาวมหาสารคามจากแหล่งเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 ต้องการให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 ต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและนักเรียนได้ปฏิบัติจริงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 ต้องการใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงชุมนุมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 ต้องการใช้สื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตโดยใช้สื่อของจริง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45

1.3 สภาพบริบทของชุมชนเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องศาลหลักเมืองมหาสารคาม พบว่า ชาวจังหวัดมหาสารคามเชื่อว่าเจ้าพ่อหลักเมืองเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ชาวมหาสารคามนับถือความสุขความทุกข์ทั้งหลายขึ้นอยู่กับเจ้าพ่อหลักเมือง ดังนั้นจึงมีการกราบไหว้ขอพร บวงสรวง เจ้าพ่อหลักเมืองเป็นประจำ เชื่อว่าเจ้าพ่อหลักเมืองช่วยปกป้องคุ้มครองบ้านเมืองและผู้คนที่ปลอดภัย และช่วยเพิ่มกำลังใจให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ มีกำลังใจและกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง เช่น การทำงาน การประกอบอาชีพ การช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชีวิต ซึ่งคลับันคาลให้เกิดผลสำเร็จตามปรารถนา

1.4 แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและเชื่อมโยงกับศาลหลักเมืองมหาสารคาม จากการสำรวจพบแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและเชื่อมโยงกับศาลหลักเมืองมหาสารคาม

คือ สาลหลักเมืองมหาสารคาม พิพิธภัณฑ์เมืองมหาสารคาม พิพิธภัณฑ์วัดมหาชัย ห้องประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 7 คน ได้แก่ 1)ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย ศรีสารคาม ภูมิปัญญา ด้านวัฒนธรรมความเชื่อของชาวมหาสารคาม 2)นางทองเหลื่อมเวียงแก้ว เป็นปราชญ์ท้องถิ่น ด้านประวัติเมืองมหาสารคาม 3)นายทองม้วน สิทธิจันทร์ และ 4)นายรุ่งเรืองรัตน์ เทพหัสติน เป็นภูมิปัญญาด้านพิธีกรรมและเครื่องบูชาเจ้าพ่อหลักเมืองมหาสารคาม 5)นางนัชนิศา ลีลา และ 6)นายธวัช สุไกรธิ เป็นภูมิปัญญาด้านการทำบายศรี 7)นางสาวเสาวรัตน์ ทศสะ ภูมิปัญญาด้านการรำถวายเจ้าพ่อหลักเมือง

2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชุมวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม

2.1 การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชุมวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม

ผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้วางแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชุมวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม โดยศึกษาวิเคราะห์ตัวชี้วัด จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักสัปปริสรธรรม 7 และจุดเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานมาบูรณาการหลอมรวมเป็นทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชุมวัฒนธรรมซึ่งได้ตัวชี้วัดทักษะชีวิตของนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพึ่งตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง 2) ด้านการตระหนักรู้และการประมาณตน 3) ด้านการแสวงหาความรู้และการใช้ความรู้ในการทำงาน 4) ด้านการมีความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และได้จัดประชุมกลุ่มแบบสุนทรียสนทนา ระดมความคิด โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา บริบทของโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเป็นข้อมูลประกอบการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ได้กระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตแบบ 5ข - 5ส - 3ฐ - 7ก ประกอบด้วย กระบวนการพัฒนาทักษะชีวิต 5 ขั้นตอน รูปแบบการจัดกิจกรรม 5 สร้างเสริม 3 ฐานการเรียนรู้ และ 7 กิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการพัฒนาทักษะชีวิต 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการและทฤษฎี/สภาพปัญหาความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ขั้นที่ 2 กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ขั้นที่ 3 กำหนดฐานการเรียนรู้ และ

กิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นที่ 4 จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามรู้แบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5 ส ชั้นที่ 5 การวัดและประเมินผล

รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ที่สามารถพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนได้ เป็นรูปแบบกิจกรรม 5ส โดยนำไปใช้จัดกิจกรรม ทุกกิจกรรมในแต่ละฐานการเรียนรู้ คือ ส 1 : สร้างเสริมจิตลูกศิษย์บูชาครู ส 2 : สร้างเสริมศรัทธาด้วยเรื่องเล่า ส 3 : สร้างเสริมปัญญาด้วยเสวนาพาที ส 4 : สร้างเสริมประสบการณ์ ส 5 : สร้างเสริมองค์ความรู้ผู้ชีวิต ในชั้นที่ 3 กำหนดฐานการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ฐานการเรียนรู้ คือ ฐานการเรียนรู้ที่ 1 เล่าขานตำนานเมืองมหาสารคาม ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 ความเชื่อและความศรัทธาของชาวมหาสารคาม กิจกรรมที่ 2 ประวัติการตั้งศาลหลักเมืองมหาสารคาม ฐานการเรียนรู้ที่ 2 สืบสานประเพณีบูชาเจ้าพ่อหลักเมือง ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 พิธีกรรมและเครื่องบูชาเจ้าพ่อหลักเมือง กิจกรรมที่ 2 บายศรีปากชาม กิจกรรมที่ 3 รำถวายเจ้าพ่อหลักเมือง ฐานการเรียนรู้ที่ 3 เสริมสร้างพลังปัญญา ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 โครงการสร้างสรรค์ปัญญา กิจกรรมที่ 2 จัดพิธีบูชาเจ้าพ่อหลักเมือง

2.2 การจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ทั้ง 3 ฐานการเรียนรู้ 7 กิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีทักษะชีวิตหลังการจัดกิจกรรม ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการพึ่งตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้ สามารถพึ่งตนเองในด้านการเรียนและการดำรงชีวิตในครอบครัว มีความภูมิใจในตนเองและชื่นชมผลงานของผู้อื่น 2) ด้านการตระหนักรู้และประมาณตน พบว่า นักเรียนเข้าใจบทบาทของตนเอง ปฏิบัติตนต่อเพื่อน ครู หรือบุคคลอื่น ได้อย่างเหมาะสมและมีการวางแผนในการทำงานได้เป็นอย่างดี 3) ด้านการแสวงหาความรู้และการใช้ความรู้ในการทำงาน พบว่า นักเรียนมีการแสวงหาความรู้โดยใช้ทักษะการฟัง การพูด อ่าน และเขียน ในรูปแบบการใช้คำถาม การพูดรายงาน การเขียนรายงาน การทำโครงการ 4) ด้านการมีความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม พบว่า นักเรียนมีทักษะการอยู่ร่วมกันภายในกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและช่วยกันสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนจนสำเร็จและช่วยเหลือสังคม

2.3 การจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ทั้ง 3 ฐานการเรียนรู้ 7 กิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีทักษะชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.27$) คิดเป็นร้อยละ 83.15 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพึ่งตนเองและภูมิใจในตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.31$) คิดเป็นร้อยละ 86.20 ด้านการมีความรักความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.25$) คิดเป็นร้อยละ 83.47 ด้านการแสวงหาความรู้และการใช้ความรู้ในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.24$) คิดเป็นร้อยละ 82.20 ด้านการตระหนักรู้และการประมาณตนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.27$) คิดเป็นร้อยละ 80.73 และเมื่อพิจารณาพัฒนาการของการพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละด้านสูงขึ้นเป็นลำดับทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่า ทักษะชีวิตของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม โดยก่อนการจัดกิจกรรม นักเรียนมีทักษะชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23, S.D. = 0.54$) คิดเป็นร้อยละ 64.50 และหลังการจัดกิจกรรมนักเรียนมีทักษะชีวิต อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.27$) คิดเป็นร้อยละ 83.15

2.4 ผลการสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.55$)

2.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดเวทียืนยันข้อมูล ผลการจัดเวทียืนยันข้อมูลของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยมีความคิดเห็นตรงกันว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยนำเสนอมาทั้งหมดเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง แม่นยำ สมบูรณ์ เป็นธรรม และมีความน่าเชื่อถือของการวิเคราะห์ข้อมูล และยืนยันข้อมูลว่านักเรียนชุมชนวัฒนธรรม โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม จำนวน 20 คน ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีความพอประมาณ มีการแสวงหาความรู้ ใช้ความรู้ในการทำงาน มีความสามัคคีและเห็นประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นจริงทุกประการ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคามยังเป็นการปลูกฝังความรัก

ความภูมิใจ สืบสานประเพณีในท้องถิ่นของตนและยังสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้น ผู้เข้าร่วมเวทียืนยันข้อมูลมีความพึงพอใจในกระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน สมควรให้เผยแพร่กระบวนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ไปใช้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และควรจัดกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดไป

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหา บริบท ความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาบริบทของแหล่งเรียนรู้และศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อและเชื่อมโยงกับศาลหลักเมืองมหาสารคาม และศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนวัฒนธรรม โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 20 คน ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ศึกษาบริบทของแหล่งเรียนรู้และศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อและเชื่อมโยงกับศาลหลักเมืองมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรม การเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม โดยวิเคราะห์จากเอกสาร การประเมินคุณภาพสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของสถานศึกษา(องค์การมหาชน) และศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ศึกษาจากการสัมภาษณ์ การประชุมสนทนากลุ่ม และสำรวจความต้องการ จากผู้ให้ข้อมูล คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความต้องการในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ต้องการให้จัดกิจกรรมที่เน้นการอยู่ร่วมกันในสังคม การช่วยเหลือซึ่งกันและกันส่งเสริมการมีจิตสาธารณะ การฝึกปฏิบัติจริง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมใช้กระบวนการ กลุ่มและกระบวนการทำงานส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาอย่างชัดเจนที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในทุกด้าน ต้องการให้

แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น ในการถ่ายทอดความรู้ จัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เวลาทั้งในและนอกเวลาเรียน มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ ให้ครูสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกวิชา ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นใกล้ตัวในชุมชนและเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตมากที่สุด สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในมาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่าง มีความสุข มาตรา 23 (2) และ(3) การจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตาม ความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องความรู้ เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคม โลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการ ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอน และผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคคลใน ชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงได้กำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน

นับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2. ผลการศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักสัจพริยธรรม 7 และจุดเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานมาบูรณาการหลอมรวมเป็นทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชุมชนวัฒนธรรมซึ่งได้ตัวชี้วัดทักษะชีวิตของนักเรียน 5 ด้าน คือ ด้านการพึ่งตนเองและภาคภูมิใจในตนเอง ด้านการตระหนักรู้และการประมาณตน ด้านการแสวงหาความรู้และการใช้ความรู้ในการทำงาน ด้านการมีความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และได้กระบวนการจัดกิจกรรมกระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน (5ข - 5ส - 3ฐ - 7ก) ประกอบด้วย 5 ชั้น 5 สร้างเสริม 3 ฐานการเรียนรู้ 7 กิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ ชั้นที่ 1 ศึกษาหลักการและทฤษฎี/สภาพปัญหาความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นที่ 2 กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ชั้นที่ 3 ขั้นตอนแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นที่ 4 กำหนดและดำเนินการพัฒนาตามฐานการเรียนรู้ ชั้นที่ 5 การวัดและประเมินผลและได้รูปแบบการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมทุกฐานการเรียนรู้เป็นรูปแบบกิจกรรม 5ส ดังนี้ ส 1 : สร้างเสริมจิตลูกศิษย์ บุชชาครู ส 2 : สร้างเสริมศรัทธาด้วยเรื่องเล่า ส 3 : สร้างเสริมปัญญาด้วยเสวนาพาที ส 4 : สร้างเสริมประสบการณ์ ส 5 : สร้างเสริมองค์ความรู้สู่ชีวิต 3 ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย ฐานที่ 1 เล่าขานตำนานเมืองมหาสารคาม ฐานที่ 2 สืบสานประเพณีบูชาเจ้าพ่อหลักเมือง ฐานที่ 3 เสริมสร้างพลังปัญญา

จากการจัดกิจกรรมตามรูปแบบและกระบวนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม พบว่านักเรียนมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกด้านและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นักเรียนมีทักษะชีวิตด้านการพึ่งตนเองและภาคภูมิใจในตนเองมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีความรักความสามัคคี ด้านการแสวงหาความรู้และการใช้ความรู้ในการทำงาน ด้านการตระหนักรู้และการประมาณตน ตามลำดับ และนักเรียนมีการพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละด้าน

สูงขึ้นทุกด้านและผลการประเมินทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของนักเรียน ชุมชนวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม จำนวน 20 คน ก่อนและ หลังการจัดกิจกรรม พบว่า ทักษะชีวิตของนักเรียนหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม โดย ก่อนการจัดกิจกรรมนักเรียนมีทักษะชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.54) และหลังการจัดกิจกรรมนักเรียนมีทักษะชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.27) และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน พบว่า ด้านการพึ่งตนเองและภูมิใจในตนเอง นักเรียนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น และสามารถพึ่งตนเอง ในงานกิจวัตรประจำวันและการช่วยเหลือพ่อแม่ในการทำงาน นักเรียนมีความภูมิใจในผลงาน ของตนเองและชื่นชมผลงานของคนอื่นสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น มีความภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่นของตนเอง ด้านการตระหนักรู้และการประมาณตน นักเรียนมีความเข้าใจ ในอารมณ์ของตนเองรู้จักอดกลั้นอดทน แสดงออกอย่างพอประมาณและเหมาะสมกับ สถานการณ์ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในหมู่คณะและนักเรียนมีความเข้าใจในความสามารถ ของตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้านการ แสวงหาความรู้และการใช้ความรู้ในการทำงาน นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจเรียนรู้ รู้จักสังเกต จำแนกสิ่งที่ได้เรียนรู้ ตั้งคำถาม เพื่อสืบสอบหาคำตอบ สามารถเชื่อมโยงความรู้ สรุปลงความรู้ที่ได้มาใช้ในการทำงานและใช้ในการดำรงชีวิตของตนได้เป็นอย่างดี ด้านการมี ความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นักเรียนมีความสุขที่ได้เข้ากลุ่มทำงานและ ทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย เพราะเกิดจากการมีความรักความสามัคคี เห็นแก่ประโยชน์แก่ ส่วนรวมมีจิตอาสาช่วยเหลือคนอื่น ทำให้นักเรียนมีความรู้และมีทักษะในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับ หลักธรรมสัปปริสธรรม 7 ที่มุ่งสอนให้มนุษย์รู้จักใช้เหตุผล และตระหนักรู้ใน ตนเอง และผู้อื่น เข้าใจคนอื่น รู้จักประมาณตน และรู้จักกาลเทศะ เข้าใจชุมชนเพื่อนำไปปฏิบัติ ตนให้อยู่ในหมู่คณะได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนิน ไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความ พอเพียง หมายถึง พอพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและ ภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน

ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ค้ำจุน มีจิตสาธารณะพร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน และสอดคล้องกับการวิจัยหลายท่าน ดังนี้ บรรพต แสนสุวรรณ (2550 : 106) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการสอน โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเครื่องมือแบบวัดทักษะชีวิต และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษา แบบวัดเจตคติ แบบบันทึกการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีทักษะชีวิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติต่อกิจกรรมการเรียนการสอนสุขศึกษาอยู่ระดับมาก อรวรรณ วรรณชาติ (2550 : 97) ได้วิจัย เรื่อง ทักษะชีวิตตามการรับรู้ของผู้ดูแลการสนับสนุนทางสังคมและการรับรู้ตราบาปของผู้ที่เป็นโรคจิตเภท เป็นการวิจัยแบบพรรณนาหาความสัมพันธ์โดยศึกษาจากผู้ป่วยโรคจิตเภท จำนวน 372 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าหากผู้เป็นโรคจิตเภทมีทักษะชีวิตที่ดีและได้รับการสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ตราบาปของผู้ที่เป็นโรคจิตเภทมีแนวโน้มที่จะลดลง อรุณวรรณ บุญเทียมทิฆัมพร (2549 : 88) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนด้วยพุทธทศานา กรณีศึกษาค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ เพื่อศึกษาวิธีการอบรมคุณธรรมด้วยพุทธทศานา และศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนด้วยพุทธทศานา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่มาจากโรงเรียนในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม พบว่า วิธีการอบรมของค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์เน้นการใช้หลักพุทธทศานา 4 คือ ด้านกาย ฝึกความสง่างามของพฤติกรรมทางกาย ด้านศีล ฝึกความพร้อมเพรียงเป็นระเบียบ การเสียสละการควบคุมตนเอง ด้านจิตและปัญญา ฝึกให้มีจิตเมตตา และนำไปพัฒนาทักษะชีวิตของตนเองได้และ บอลด์วิน (Baldwin, 2004 : 2049) ได้ศึกษาสิ่งที่สัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการปรับตัวเข้ากับสังคมและ

การเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเลี้ยงดูภายในครอบครัวให้เด็กมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและยอมรับในตนเองมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 10-12 ปี การวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการปรับตัวเข้ากับสังคมและการเชื่อมั่นในตนเองเด็กต้องได้รับการเลี้ยงดูแบบให้โอกาส การรู้จักรับผิดชอบในตนเอง โดยเฉพาะการส่งเสริมให้รู้จักการทำงานให้เป็นประโยชน์

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคามโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน นักเรียนได้เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความรู้โดยตรง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต สอดคล้องกับ ประถม ใจมั่น (2539 : 10) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ว่า ช่วยให้สมาชิกในชุมชน หมู่บ้านดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ได้อย่างสงบสุข สร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอกและเป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อที่จะกำหนดการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น นิคม ชมพูหลง (2548 : 8) กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่ามีความสำคัญ ทำให้เกิดความสงบสุขทั้งในชุมชน หมู่บ้านหรือในส่วนตัวของชาวบ้านเอง และสามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนามาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสมทำให้คนในชุมชนพึ่งตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี ในการลดการพึ่งตนเองจากสังคมภายนอก ทำให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่น รักและภูมิใจในท้องถิ่น เป็นการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความรู้สมัยใหม่ และในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ศาลหลักเมืองมหาสารคาม โดยใช้การจัดการความรู้ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ในตัวบุคคลของแต่ละคนที่ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร และการเรียนรู้ สอดคล้องกับ เบ (Ba. 2004 : 99) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การจัดการความรู้และวัฒนธรรมองค์กร ตามทัศนะทางสังคมเพื่อทดสอบความสัมพันธ์การจัดการความรู้กับวัฒนธรรมองค์กร รูปแบบที่ใช้ในการศึกษา 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบระบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ ศึกษาสภาพแวดล้อม การสร้างความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการบันทึกเหตุการณ์สำคัญขององค์กร และ 2) รูปแบบการแข่งขันสร้างมูลค่าของวัฒนธรรมในองค์กร คูริเบร์ (Ribiere. 2001 : 103) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการนำเอาการบริหารจัดการความรู้ไปใช้กับทิศทางและคุณสมบัติวัฒนธรรมองค์กร โดยพัฒนาเครื่องมือที่

เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร การบริหารจัดการความรู้ และดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหารจัดการความรู้ประชากร ผู้บริหาร และพนักงานองค์กร ในอเมริกาและยุโรป จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์มีทั้งสิ้น 88 คน ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง วัฒนธรรมด้านการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับโอกาส การบรรลุผล มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักความภูมิใจในท้องถิ่นและเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนที่จะนำไปใช้ในชีวิตของตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและนำไปใช้ได้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 กิจกรรมการประดิษฐ์บายศรีสามารถฝึกนักเรียนให้มีความอดทน อดกลั้น และใช้สมาธิในการทำงานใช้ทักษะหลายอย่างจึงจะสำเร็จ ครูควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมนี้ในเวลาว่างเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

1.3 ครูควรเตรียมพร้อมเรื่องการประสานงานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ และเวลา ประสานความเข้าใจในกระบวนการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4 ครูสามารถปรับรูปแบบกระบวนการและรูปแบบกิจกรรมในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนได้ตามความเหมาะสมและบริบทของนักเรียน โรงเรียนหรือชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะชีวิตของตนอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด

2.3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม บูรณาการกับสาระท้องถิ่น โดยใช้ศาลหลักเมืองมหาสารคามเป็นฐานการเรียนรู้